

Titulació	Tipus	Curs
Comunicació de les Organitzacions	OT	4

Professor/a de contacte

Nom: Alba Torrents Gonzalez

Correu electrònic: alba.torrents@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

L'estudiant ha de tenir l'hàbit de llegir articles acadèmics, premsa generalista, amb especial atenció sobre les notícies de cultura i polítiques de comunicació, així com articles d'opinió o el seguiment de debats i tertúlies televisives i radiofòniques sobre qüestions relacionades amb la temàtica.

L'estudiant ha de tenir un domini acceptable de la llengua anglesa, que li permeti la comprensió de documents escrits en aquest idioma.

La llengua catalana és l'eina vehicular d'expressió escrita i oral de la matèria. En aquest sentit, és requisit indispensable la correcció en l'ús de la llengua, especialment en els aspectes discursius, de raonament i discussió, de correcció ortogràfica i gramatical, així com d'adequació, coherència i cohesió.

Objectius

Objectius generals del curs

Aquest curs proposa una anàlisi crítica de les indústries culturals i de l'entreteniment des d'una perspectiva materialista, de gènere i ecosocial. Parteix de la premissa que la cultura no és només un àmbit de representació simbòlica, sinó també un espai de producció de valor, de subjectivitat i de desig dins del capitalisme avançat. El curs abordarà les indústries culturals com a estructures materials, tecnològiques i ideològiques, situant-les en el context globalitzat de la societat del coneixement i el capitalisme digital.

L'assignatura ofereix eines per reflexionar sobre l'articulació entre cultura i poder, posant èmfasi en les desigualtats socials, de gènere i territorials, així com en les condicions materials i simbòliques que travessen la producció cultural contemporània.

Objectius específics

- Analitzar la teoria i la història de les indústries culturals i de l'entreteniment, incloent-hi els principals actors, sectors i tendències dins l'entorn digital.
- Situar les indústries culturals (editorial, mediàtica, audiovisual, discogràfica, del videojoc, arts escèniques, galeries d'art) com a motors econòmics de la societat del coneixement, però també com a espais de conflicte i lluita simbòlica.
- Desenvolupar una mirada crítica i situada davant els discursos neoliberals sobre creativitat, innovació i empreudoria, qüestionant el paradigma de les "indústries creatives".

- Integrar les aportacions de la teoria feminista, els estudis de gènere, el pensament decolonial i l'ecocrítica per desnaturalitzar les narratives dominants sobre cultura i desenvolupament.
- Investigar les formes d'agència cultural de base, incloent-hi les cultures de fans, les comunitats d'usuaris i els arxius afectius, com a pràctiques de resistència i reapropiació simbòlica.

Competències

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Analitzar i avaluar l'estructura dels diferents tipus d'organitzacions, dels mitjans de comunicació i de la relació entre tots dos.
- Determinar l'estructura i les funcions del context tecnològic i econòmic de les organitzacions.
- Gestionar el temps de manera adequada i ser capaç de planificar tasques a curt, mitjà i llarg terminis.
- Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Treballar d'acord amb la deontologia professional.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar les desigualtats per raó de sexe/gènere i els biaixos de gènere en l'àmbit de coneixement propi.
2. Assumir que la creació, l'organització i la gestió de les empreses culturals ha de tenir en compte l'entorn geogràfic i cultural en el qual s'insereixen i ha de respectar la pluralitat ideològica, ètnica, religiosa, etc., de les persones.
3. Comunicar fent un ús no sexista ni discriminatori del llenguatge.
4. Demostrar coneixements sobre l'estructura de les indústries culturals, cosa que permet construir un pensament crític i generar idees originals sobre el context social, polític i econòmic en el qual s'insereixen les esmentades indústries.
5. Explicar com s'ha d'organitzar una indústria cultural o de l'entreteniment des del punt de vista tecnològic, professional i econòmic.
6. Explicar l'estructura de les indústries culturals en el context de la societat del coneixement i del món globalitzat en el marc d'una economia general.
7. Identificar situacions que necessiten un canvi o millora.
8. Presentar els treballs de l'assignatura en els terminis previstos i amb qualitat manifesta, cosa que implica tenir en compte la feina individual i grupal.
9. Proposar projectes i accions que estiguin d'acord amb els principis de responsabilitat ètica i de respecte pels drets humans i els drets fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
10. Proposar projectes i accions que incorporin la perspectiva de gènere.
11. Treballar de manera autònoma i, a partir del coneixement adquirit, resoldre problemes i fer els treballs sobre les indústries culturals.

Continguts

Tema 1. La cultura com a espai de producció de subjectivitat i de poder

- Concepcions de cultura: de la perspectiva humanista-antropològica a la crítica.
- El paper de la indústria cultural en la producció de consciència i subjectivitat dins el capitalisme avançat.
- Dinàmiques de dominació simbòlica, construcció del gust i diferenciació social.
- Anàlisi crítica del realisme capitalista i de l'impacte dels mercats globals en l'homogeneïtzació cultural.

Tema 2. Estructures institucionals, polítiques i models de gestió de la cultura

- El mapa institucional i de governança cultural (local i global).
- Polítiques públiques vs. intervenció privada i els seus efectes en la cultura i la consciència col·lectiva.
- Cultura i comunicació com a infraestructures clau de l'estat del benestar.
- Precarització, nous desafiaments de gestió, i models alternatius: cooperativisme, comunalitat i xarxes comunitàries.

Tema 3. Gènere, cos i representació en la producció cultural contemporània

- La cultura com a espai de construcció i performativitat de gènere.
- Economies emocionals, tecnologies del cos i mercantilització de les identitats.
- Anàlisi feminista i queer dels imaginaris i discursos culturals predominants.
- Estereotips, patrimoni simbòlic i discriminació social en la representació cultural.

Tema 4. Transformacions tecnològiques: de la cultura de masses a la cultura de plataformes

- Mutacions digitals i noves formes de consum cultural.
- La cultura comalògica extractiva i el paradigma de l'entreteniment.
- Influència dels algorismes i les plataformes digitals en la precarització laboral.
- Xarxes digitals: potencial emancipador o apropiació privada dels comuns culturals?

Tema 5. Cultures participatives, economies afectives i pràctiques dissidents

- Pràctiques culturals dissidents: cultures de fans, fan fiction i agency narrativa.
- Materialitat digital i treball no remunerat en plataformes col·laboratives.
- L'espectacularització mediàtica i la figura de l'ídol.
- Contraarxius i memòria col·lectiva: pràctiques de resistència i reescriptura des de la base.

Tema 6. Ecologia, crisi ecosocial i imaginaris de futurs possibles

- El paper de la cultura davant el col·lapse ecosocial i l'Antropocè.
- Estètiques de l'esgotament, agències no-humanes i narracions alternatives.
- Pràctiques regeneratives i transformadores des de l'ecosocialisme.
- Reptes per a una cultura crítica en un context de mutació sistèmica.

Tema transversal: Creativitat i societat del coneixement

- Ideologia de la creativitat i la seva funció en la societat del coneixement.
- De la contracultura a les cultures creatives: subcultures, joventut i nous llenguatges digitals.
- Crítica a la innovació i creativitat com a instruments de governança neoliberal

Nota: El contingut de l'assignatura serà sensible als aspectes relacionats amb la perspectiva de gènere i amb l'ús del llenguatge inclusiu.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
-------	-------	------	--------------------------

Tipus: Dirigides

Classes magistrals, conferències, visionat de peces audiovisuals, presentació de casos.	30	1,2	1, 3, 4, 8, 11
Exercicis i pràctiques a classe, anàlisi de casos pràctics, presentació de treballs.	15	0,6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
Tipus: Supervisades			
Elaboració i redacció de treballs	15	0,6	2, 3, 5, 6, 8, 10, 11
Lectura i preparació de textos que seran objecte de seminaris	25	1	2, 3, 4, 5, 6, 8, 11
Tutories de seguiment en grups reduïts i individualitzades	6	0,24	1, 3, 7, 8, 9, 10, 11
Tipus: Autònomes			
Estudi del temari de l'assignatura	12	0,48	4, 5, 6, 11
Lectures de seminari	40	1,6	3, 6, 8, 11

Aquesta assignatura és de 6 ECTS, és a dir, implica una dedicació total de l'estudiant de 150 hores, distribuïdes en:

- Activitats dirigides (30% i 45h): activitats a l'aula amb la presència i orientació del docent que poden consistir en sessions magistrals, seminaris de discussió de lectures obligatòries en grups reduïts i orientades a qüestions pràctiques, treball de casos pràctics relacionats amb el temari del curs i amb la possibilitat de proves puntuals.
- Activitats supervisades (30% i 46h): activitats fora de l'aula dutes a terme per l'estudiant d'acord amb un pla de treball dissenyat i posteriorment tutoritzat i avaluat per part del professor. També s'hi inclouen les tutories conjuntes i altres activitats anàlogues (presencials o online) de seguiment de curs.
- Activitats autònomes (35% i 52h): activitats autònomes de l'alumne d'acord amb les exigències de l'assignatura, tals com lectures bàsiques i complementàries, estudi dels apunts de classe o totes aquelles altres activitats que complementen la formació que s'assoleix en aquest curs.
- Activitats d'avaluació (5% i 7h).

El calendari detallat amb el contingut de les diferents sessions s'exposarà el dia de presentació de l'assignatura i estarà disponible al Campus Virtual de l'assignatura, on l'alumnat podrà trobar els diversos materials docents i tota la informació necessària per al correcte seguiment de l'assignatura. En cas de canvi de modalitat docent per motius de força major segons les autoritats competents, el professorat informarà dels canvis que es produiran en la programació de l'assignatura i en les metodologies docents.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè els alumnes compleixin les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Dissertació sobre tema o text acordat	30%	3	0,12	1, 4, 6, 7, 10, 11
Participació activa en els seminaris	20%	1	0,04	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11

Treball individual o en equip	50%	3	0,12	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
-------------------------------	-----	---	------	-----------------------------------

Avaluació continuada

El 50% de la nota correspondrà al treball de curs individual o en equip (màxim 3 persones) convenientment proposat i acordat. Haurà d'estar elaborat i entregat en les darreres sessions del curs. El treball serà exposat, debatut i defensat a classe.

El 50% restant de la nota correspondrà a les intervencions i assistència durant els seminaris (20%) i a una dissertació individual d'un tema o text acordat (30%) sobre la matèria tractada durant el curs.

L'alumnat tindrà dret a la recuperació de l'assignatura si ha estat avaluat del conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de 2/3 parts de la qualificació total de l'assignatura. L'activitat que queda exclosa del procés de recuperació és la participació activa als seminaris.

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

Ús de la intel·ligència artificial i prevenció del plagi

L'ús d'eines de intel·ligència artificial (IA) generativa i LLM (Large Language Models), com ChatGPT o similars, està permesa en aquesta assignatura, sempre que s'indiqui clarament quines parts del treball o activitat han estat realitzades amb el seu suport i es citi l'eina utilitzada de manera adequada.

A l'inici de curs, es proporcionarà a l'estudiantat una rúbrica detallada que especificarà en quines activitats i de quina manera es podrà fer servir la IA, així com les normes de citació i transparència corresponents.

Qualsevol ús de la IA que no s'ajusti a aquestes indicacions, o la manca de citació, es podrà considerar una falta d'integritat acadèmica i, en els casos més greus, plagi.

Avaluació única

L'avaluació única de l'assignatura es realitza mitjançant tres activitats de diferent tipologia, cap de les quals supera el 50% de la qualificació final:

A) 50% Prova teòrica: Examen escrit sobre els continguts de l'assignatura.

B) 30% Comentari de text: Comentari escrit sobre un text proposat, acordat prèviament amb la professora.

C) 20% Prova oral: Exposició oral sobre un tema relacionat amb el treball final, acordat amb la professora.

Recuperació de l'avaluació única:

En cas de no superar l'avaluació única, l'alumnat tindrà dret a un procés de recuperació, sempre que hagi estat avaluat/da d'almenys dues terceres parts de les activitats previstes. La recuperació consistirà en una prova escrita de teoria i, si escau, una nova activitat per substituir la que no s'hagi superat. El treball final escrit no serà recuperable, excepte en casos degudament justificats i a criteri del professorat, atenent a la normativa del centre. La recuperació es farà dins el període oficial establert a la programació docent.

Bibliografia

Bibliografia essencial

Adorno, Theodor Wiesengrund & Horkheimer, Max. (2007). *Dialèctica de la Il·lustració: Fragmentos filosóficos* (Obra original publicada el 1944). Madrid: Trotta.

Bourdieu, Pierre. (1988). *La distinción: Criterios y bases sociales del gusto* (Obra original publicada el 1979). Madrid: Taurus.

Fisher, Mark. (2009). *Realismo capitalista: ¿No hay alternativa?* Madrid: Caja Negra Editora.

Marx, Karl. (2011). *El capital: Crítica de la economía política. Vol. 1* (Pedro Scaron, Trad.) (Obra original publicada el 1867). México: Siglo XXI Editores.

McRobbie, Angela. (2016). *Be creative: Making a living in the new culture industries*. Cambridge: Polity Press.

Zuboff, Shoshana. (2020). *La era del capitalismo de la vigilancia: La lucha por un futuro humano frente a las nuevas fronteras del poder*. Barcelona: Paidós.

Bibliografia complementària feminista i crítica

Butler, Judith. (2007). *El género en disputa: El feminismo y la subversión de la identidad* (Obra original publicada el 1990). Barcelona: Paidós.

Davis, Angela Yvonne. (2016). *La libertad es una lucha constante: Ferguson, Palestina y los cimientos de un movimiento*. Madrid: Capitán Swing.

Federici, Silvia. (2018). *El patriarcado del salario: Críticas feministas al marxismo*. Madrid: Traficantes de Sueños.

Haraway, Donna Jeanne. (1995). Manifiesto cyborg: Ciencia, tecnología y feminismo socialista a finales del siglo XX. En *Ciencia, cyborgs y mujeres: La reinención de la naturaleza* (pp. 231-266). Madrid: Cátedra.

hooks, bell [Gloria Jean Watkins]. (1994). *Teaching to transgress: Education as the practice of freedom*. New York: Routledge.

Braidotti, Rosi. (2015). *Lo posthumano*. Barcelona: Gedisa.

Coppa, Francesca. (2006). A brief history of media fandom. En Hellekson, Karen & Busse, Kristina (Eds.), *Fan fiction and fan communities in the age of the Internet* (pp. 41-59). Jefferson, NC: McFarland.

Turk, Tisha. (2014). Metalepsis in fan vidding: A recursive pattern of self-consciousness in media fandom. En Lothian, Alexandra; Busse, Kristina & Reid, Robin Anne (Eds.), *Queer female fandom* (pp. 127-142). Jefferson, NC: McFarland.

Polítiques culturals, informes i context institucional

AA.DD. (Autoria diversa). (2005). *Comunicació internacional i polítiques de comunicació: XXV aniversari de l'Informe MacBride*. Quaderns del CAC, número extraordinari. Incom UAB / CAC.
<https://www.cac.cat/documentacio/xxv-aniversari-linforme-macbride-comunicacio-internacional-i-politiques-comu>

AA.DD. (Autoria diversa). (2018). *Repensar las políticas culturales: creatividad para el desarrollo*. UNESCO.
<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000265419>

AA.DD. / IncomUAB (Autoria diversa). (2019). *Informe de la Comunicació a Catalunya 2017-2018*. Generalitat de Catalunya. <https://incom.uab.cat/informe/edicion.html?id=17>

Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC). (2001). *La definició del model de servei públic al sector de l'audiovisual*. CAC. <https://www.cac.cat/es/documentacio/la-definicio-del-model-servei-public>

Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC). (2016). *Llibre blanc de l'audiovisual de Catalunya*. Generalitat de Catalunya. <http://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/llibreblancaudiovisual.pdf>

Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC). (2020). *Informe sobre el sector audiovisual a Catalunya*. CAC. <https://www.cac.cat/sites/default/files/2021-10/Informe%20del%20sector%20Audiovisual%20de%20Catalunya%202020.pdf>

Civil i Serra, Maria & López López, Blanca (Eds.). (2021). *Informe de la comunicació a Catalunya 2019-2020*. Generalitat de Catalunya. <https://ddd.uab.cat/record/245270>

Consell Nacional de la Cultura i de les Arts (CoNCA). (2018). *Dimensió social de la cultura. Estat de la Cultura i de les Arts 2018*. Generalitat de Catalunya.

https://conca.gencat.cat/web/.content/arxius/publicacions/informe_anual_2018/INFORME_2018-CAT-web.pdf

Cuny, Laetitia. (2020). *Libertad & creatividad: defender el arte, defender la diversidad*. UNESCO.

<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000373360>

Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació. (2010). *Pla d'equipaments culturals de Catalunya 2010-2020*. Generalitat de Catalunya.

https://cultura.gencat.cat/web/.content/dgcc/08_Serveis/Publicacions/documents/arxiu/pec_26_01_11.pdf

Busquets Duran, Jordi (Ed.). (2017). *Los nuevos escenarios de la cultura en la era digital*. Barcelona: UOC Editorial.

Arendt, Hannah. (2018). *¿Qué es la política?* México: Herder.

Benjamin, Walter. (2007). *L'obra d'art a l'època de la seva reproductibilitat tècnica* (Obra original publicada el 1936). Barcelona: Edicions 62.

Castells, Manuel. (2009). *Comunicación y poder*. Madrid: Alianza Editorial.

Geertz, Clifford James. (1983). *Conocimiento local: Ensayos sobre la interpretación de las culturas*. Barcelona: Paidós.

Programari

S'utilitzarà la plataforma del Campus Virtual, processadors de textos, fulls de càlcul, plataformes socials i de visualització d'audiovisuals.

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre de 2025. A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través d'aquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(SEM) Seminaris	71	Català	segon quadrimestre	tarda
(TE) Teoria	7	Català	segon quadrimestre	tarda